



ΕΕΠΕΚ

Επιστημονική Ένωση για
την Προώθηση της
Εκπαιδευτικής Καινοτομίας

Καρφή 52, Τ.Κ. 41334,
Λάρισα

Τηλ.: 6932078466 -
6972038117

Fax: 211 800 1167

E-mail: info@eepek.gr

URI: www.eepek.gr

Εκπαιδευτικό Δίκαιο

Πρακτικές Εφαρμογές στο Σχολικό Περιβάλλον



Πρόλογος

Καλώς ήρθατε στο ετήσιο σεμινάριο της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ) «*Εκπαιδευτικό Δίκαιο-Πρακτικές Εφαρμογές στο Σχολικό Περιβάλλον*».

Όταν ο επιμορφούμενος ξεκινά τη μελέτη ενός τέτοιου υλικού, έχει την απαίτηση να μην πλήξει, να μη χαθεί σε έννοιες και θεωρίες και κυρίως, όταν ολοκληρώσει τη μελέτη του, να μπορεί να χρησιμοποιήσει στη σχολική πραγματικότητα τα όσα έμαθε.

Το υλικό που έχετε μπροστά σας έχει σχεδιαστεί για να σας βοηθήσει όχι μόνο να κατανοήσετε θεωρητικές όψεις των υπό συζήτηση θεμάτων, αλλά και να κατακτήσετε βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη διαχείριση του δικαίου που διέπει τη σχολική πραγματικότητα. Η χρησιμότητά του είναι πολλαπλή, αρκεί να κατορθώσετε να το μελετήσετε κριτικά και στοχαστικά. Σκοπός είναι να εμπλουτιστεί η σκέψη και η προβληματική και όχι να απομνημονευθούν, αντιγραφούν ή εσωτερικευθούν άκριτα και αβασάνιστα ιδέες, θεωρίες, νόμοι και διατάξεις.

Κατά τη μελέτη του υλικού θα διαπιστώσετε ότι υπάρχουν δραστηριότητες, θέματα για συζήτηση, ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι, μελέτες περίπτωσης, ασκήσεις και παράλληλα κείμενα, που στόχο έχουν τη συνεχή σας αλληλεπίδραση με το υλικό. Το κεντρικό ζητούμενο δεν είναι απλά η παρουσίαση ενός περιεχομένου, αλλά η εμπλοκή σας σε ένα διάλογο που θα ανοίξει, ωθώντας σας να σκεφτείτε κριτικά ως προς τη σημασία και τη σχέση που μπορεί να έχει το δεδομένο περιεχόμενο με τη σχολική ζωή και την επίλυση προβλημάτων.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την στοχαστικοκριτική προσέγγιση και δημιουργική εφαρμογή αυτών που θα θεωρήσετε αποτελεσματικά για τη διαχείριση της σχολικής σας τάξης.

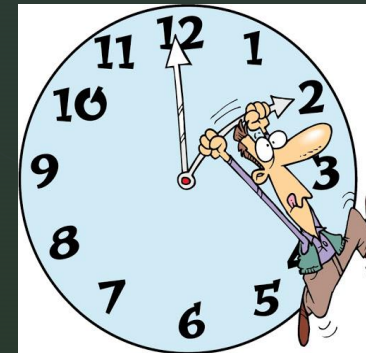
Εύχομαι Καλό Ταξίδι!

Ενότητα 1. Εκπαιδευτικό Δίκαιο-Θεσμικό Πλαίσιο Εκπαίδευσης

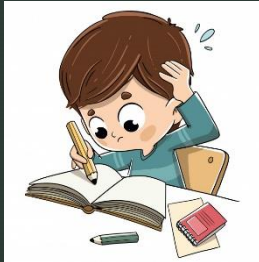
Λέξεις -Κλειδιά:

- *Δίκαιο*
- *Κανόνας Δικαίου*
- *Έννομη τάξη*
- *Σύνταγμα*
- *Διοικητικό Δίκαιο*
- *Οργάνωση Εκπαίδευσης*

Το κεφάλαιο αυτό αποτελεί μια εισαγωγή σε βασικές έννοιες του Δικαίου. Δεν είναι είναι ιδιαίτερα σύνθετο και είναι βέβαιο ότι δε θα συναντήσετε δυσκολίες. Ο χρόνος είναι αρκετός για να το προσεγγίσετε κριτικά και αναστοχαστικά, αξιοποιώντας τις σχετικές εμπειρίες σας.



1.1.Εισαγωγή στις βασικές έννοιες του Δικαίου



Δραστηριότητα 1

1. Πριν προχωρήσετε στη μελέτη της ενότητας, αφιερώστε λίγα λεπτά για να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - ✓ Τι είναι Δίκαιο;
 - ✓ Γιατί η έννομη τάξη είναι αναγκαία συνθήκη για ένα δημοκρατικό σχολείο;
 - ✓ Ποια η σχέση Εκπαίδευσης-Συντάγματος;
 - ✓ Βρεθήκατε αντιμέτωποι με την πολυνομία στο σχολικό χώρο; Πως το χειριστήκατε;

Δίκαιο είναι...

- σύνολο γενικών, αφηρημένων και ετερόνομων κανόνων, που ρυθμίζουν κατά τρόπο υποχρεωτικό την εξωτερική συμπεριφορά των ανθρώπων που είναι μέλη μιας οργανωμένης σε κράτος κοινωνίας.

{...Η αλήθεια είναι πως το δίκαιο είναι μία έννοια που πολλοί θεωρούν πως γνωρίζουν λόγω της κοινότατης χρήσης της λέξης στον καθημερινό λόγο, λίγοι όμως μπορούν να το προσεγγίσουν και μελετήσουν σε βάθος...είναι αντικείμενο «ξένο και οικείο ταυτόχρονα», οικείο στην εφαρμογή του και ξένο στην θεωρία του, λόγω της πολυπλοκότητας και ευρύτητας του...}

Χαρακτηριστικά του Δικαίου.

Βασικά Χαρακτηριστικά

- **Κανονιστικός χαρακτήρας:** το δίκαιο περιέχει κανόνες που δηλώνουν το πως πρέπει να ρυθμίζεται η εξωτερική συμπεριφορά και οι κοινωνικές σχέσεις.
- **Ρύθμιση κοινωνικών σχέσεων:** το δίκαιο που ισχύει σε δεδομένη κοινωνία είναι ακριβώς αυτό που έχει τεθεί με όποιους μηχανισμούς και όποιες αρχές προάγεται, δηλαδή αποτελεί το θεσπισμένο (θετικό) δίκαιο.
- **Υποχρεωτικότητα-εξαναγκασμός-ετερονομία:** οι ρυθμίσεις του δικαίου είναι ετερόνομες, δηλαδή επιβάλλονται από μια ξένη βούληση (κρατικό εξαναγκασμό) και όχι με βάση την ατομική βούληση του καθενός.

Τυπικά Χαρακτηριστικά

- **Γενικότητα:** οι κανόνες δικαίου είναι αφηρημένοι και απρόσωποι, απευθύνονται σε όλους τους πολίτες, δεν εξατομικεύονται.
- **Πληρότητα-Συστηματικότητα του Δικαίου:** το δίκαιο επιδιώκει την πλήρη ρύθμιση της κοινωνικής συμπεριφοράς με την κατά το δυνατόν συστηματική κατάστρωση των κανόνων.

Διαστάσεις του Δικαίου

Ουσιαστική Διάσταση

- Η κυρίαρχη και βασικότερη λειτουργία που επιτελεί το δίκαιο είναι να ρυθμίζει την εξωτερική ανθρώπινη συμπεριφορά σε όλους τους τομείς που αυτή εμφανίζεται (κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό κ.λπ).
- Αποτελεί δε τον μοναδικά, νομικά και τυπικά προσδιορισμένο και επιβεβλημένο, από τους τρεις τρόπους ρύθμισης των κοινωνικών σχέσεων. Οι άλλοι δύο είναι οι συνήθειες, δηλαδή οι με ομοιόμορφο τρόπο επαναλαμβανόμενες πράξεις ενός συνόλου ανθρώπων, και η κοινωνική ηθική, η κρατούσα κοινωνική αντίληψη περί καλού και κακού. Ισχυρότερη βάση εφαρμογής σαφώς διαθέτει το δίκαιο, ως θεσμοθετημένο πολιτειακά και νομικά σύνολο κανόνων.

Τυπική Διάσταση

- Πρώτο τυπικό γνώρισμα της εξωτερικής εμφάνισης του δικαίου είναι η γραπτή μορφή του.
- Παράγεται από αρμόδια κρατικά νομοθετικά όργανα και διαδικασία παραγωγής του δικαίου ορίζονται κυρίως στο Σύνταγμα, σε συγκεκριμένες διατάξεις του.
- Η τυπικότητα, τέλος, του δικαίου εξωτερικεύεται και συνάπτεται με την υποχρεωτικότητα και τη δεσμευτικότητα.

Προς προβληματισμό

Η άποψη ότι το Δίκαιο αποτελεί προϊόν συναίνεσης, και γι' αυτό οφείλουν οι πολίτες να το τηρούν, δεν είναι κοινής αποδοχής τόσο στον χώρο της νομικής όσο στον χώρο και της πολιτικής επιστήμης: Ο γνωστός Γερμανός κοινωνιολόγος Ρ. Ντάρεντορφ έγραψε το 1968 ένα άρθρο με τίτλο «Εγκώμιο στον Θρασύμαχο». Ποιος ήταν αυτός ο «αρχαίος Έλληνας» με το όνομα «Θρασύμαχος» και γιατί τον επαινούσε ένας σύγχρονος Ευρωπαίος διανοητής; Ο Θρασύμαχος ήταν σοφιστής, που ζούσε στην Αθήνα της κλασικής εποχής του Σωκράτη και των μαθητών του, και μνημονεύεται σαν ένας από τους στοχαστές που ακολουθούσαν και συνδιαλέγονταν με τον μεγάλο δάσκαλο της φιλοσοφίας. Στο πρώτο βιβλίο της Πολιτείας, ο Πλάτωνας αναφέρει τη σύγκρουση του Θρασύμαχου με τον Σωκράτη σχετικά με τον ορισμό της έννοιας της δικαιοσύνης. Διαφωνώντας με τη σωκρατική λογική, ο Θρασύμαχος αντιτάσσει την άποψη ότι στην κοινωνική πραγματικότητα δικαιοσύνη είναι η έκφραση της θέλησης της ισχυρότερης πολιτικής ομάδας που συγκεκριμενοποιεί και υλοποιεί τα συλλογικά της συμφέροντα.

Πηγή: Νικόλαος Τάτσης, Η διδασκαλία της κοινωνιολογικής θεωρίας, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1986, σελ. 151-152.

Κανόνας Δικαίου είναι...

Είναι ο κανόνας που ρυθμίζει ετερόνομα και επιτακτικά (δηλ. υποχρεωτικά) τη συμπεριφορά των μελών μιας κοινωνίας

Αποτελείται από δύο βασικά μέρη: το πραγματικό και την έννομη συνέπεια. Τα δύο αυτά μέρη βρίσκονται μεταξύ τους σε σχέση λόγου και ακολουθίας. Έτσι, ο κανόνας δικαίου έχει τη μορφή υποθετικής προτάσεως: το πραγματικό αποτελεί το λόγο (ή υπόθεση) και η έννομη συνέπεια την ακολουθία (ή απόδοση).

Πραγματικό είναι το σύνολο των προϋποθέσεων που τάσσει ο κανόνας και πρέπει να συντρέξουν ώστε ο κανόνας να εφαρμοσθεί (να αναπτύξει τη ρυθμιστική του λειτουργία).



Νόμοι είναι...

Οι νόμοι αποτελούν το γραπτό δίκαιο, δηλαδή τις γραπτές πράξεις της Πολιτείας που θέτουν κανόνες δικαίου.



Τυπικοί και Ουσιαστικοί Νόμοι

Τυπικός Νόμος

Τυπικός ονομάζεται ο νόμος, άσχετα με το αν περιέχει κανόνες δικαίου, ο οποίος εκδίδεται από τα όργανα που έχουν την νομοθετική αρμοδιότητα στο πολίτευμα μας, δηλαδή τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο Σύνταγμα νομοπαραγωγική διαδικασία.

Κριτήριο επομένως προσδιορισμού του τυπικού νόμου είναι το κατά πόσον εκδίδεται ή όχι από τη Βουλή. Έτσι, ως τυπικοί χαρακτηρίζονται και κάποιοι νόμοι, οι οποίοι δεν περιέχουν κατ' ακριβολογία ουσιαστικούς κανόνες δικαίου, όπως για παράδειγμα ο νόμος που αφορά τον κρατικό προϋπολογισμό, ο οποίος περιέχει μόνο αριθμητικά δεδομένα.

Ουσιαστικός Νόμος

Ουσιαστικό νόμο αποκαλούμε κάθε πράξη της πολιτείας, η οποία εμπεριέχει κανόνες δικαίου, άσχετα από το όργανο που την εξέδωσε και τη διαδικασία μέσα από την οποία προήλθε (π.χ. Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις).

Ο ουσιαστικός νόμος διαθέτει πάντως τα δύο χαρακτηριστικά στα οποία αναφερθήκαμε, δηλαδή οι κανόνες που θέτει, διαθέτουν γενικό και αφηρημένο χαρακτήρα

Έναρξη ισχύος νόμου.



Κατάργηση νόμου.

Ο νόμος καταργείται με την έκδοση νεότερου νόμου, ο οποίος, ρητά ή σιωπηρά, ρυθμίζει κατά τρόπο αντίθετο ένα ζήτημα.

- **Ρητή κατάργηση:** ο νεότερος νόμος με σαφήνεια ορίζει ότι καταργείται ο νόμος που ίσχυε προηγουμένως
- **Σιωπηρή κατάργηση:** δε γίνεται ρητή αναφορά στο νέο νόμο. Ο νομοθέτης αρκείται μόνο στο γεγονός ότι στο νεότερο νόμο περιλαμβάνονται διατάξεις αντίθετες με εκείνες του παλαιότερου.
- **Καθολική κατάργηση:** Ο νεότερος νόμος καταργεί ολόκληρο το περιεχόμενο του παλαιότερου.
- **Μερική κατάργηση:** ο νεότερος νόμος καταργεί μόνο συγκεκριμένες διατάξεις του παλαιότερου.
- **Κατάργηση λόγω παρόδου ορισμένου χρόνου:** δηλαδή πρόσκαιροι νόμοι, που ισχύουν για ορισμένο χρονικό διάστημα.
- **Κατάργηση λόγω επιτεύξεως του σκοπού:** ένας νόμος εκδίδεται για να ρυθμίσει συγκεκριμένο γεγονός, συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Έθιμα, Χρηστά και Συναλλακτικά Έθνη

- **Έθιμο (άγραφο δίκαιο):** ο άγραφος κανόνας δικαίου που διαμορφώνεται με μακροχρόνια επαναλαμβανόμενη τήρηση συγκεκριμένης συμπεριφοράς των μελών της κοινωνίας με την κοινή πεποίθηση ότι αυτή η συμπεριφορά είναι υποχρεωτική (συνείδηση δικαίου):
- **Χρηστά ήθη:** οι κρατούσες αντιλήψεις του μέσου, χρηστού και δίκαιου ανθρώπου για το ποια συμπεριφορά ανταποκρίνεται στις αρχές της κοινωνικής ηθικής. Οι επιταγές της κρατούσας κοινωνικής ηθικής, η οποία γίνεται αποδεκτή σε μια ορισμένη εποχή, σε έναν ορισμένο τόπο και από έναν ορισμένο κύκλο προσώπων.
- **Συναλλακτικά ήθη:** οι συνηθισμένοι στις συναλλαγές τρόποι συμπεριφοράς, οι οποίοι ακολουθούνται σε ορισμένο τόπο, κατηγορία συναλλαγών ή επαγγελματικό κύκλο.

Δραστηριότητα 1.

Αναλογιστείτε συνηθισμένες πρακτικές (έθιμα) που ισχύουν σε ένα σχολείο, ενώ δε ρυθμίζονται/προβλέπονται στο νόμο.



Δραστηριότητα 2



- α) Σκεφτείτε ένα νόμο που ισχύει στο σχολικό περιβάλλον και τις έννομες συνέπειές του.
- β) Τι απαντάμε σήμερα στο ζήτημα της δεσμευτικότητας του Δικαίου;
- γ) Υπάρχει μια διαχρονική αντίληψη για την έννοια του δικαίου και του άδικου;

Η Νομοθετική Διαδικασία-Πως παράγεται ένας νόμος;

Η πρωτοβουλία κατάρτισης των Νόμων (νομοθετική) ανήκει στη Κυβέρνηση και τη Βουλή, ασκείται δε υπό ορισμένους όρους και ορισμένη διαδικασία, σύμφωνα πάντα και όπως προβλέπει το Σύνταγμα με τα ακολουθούμενα στάδια της επεξεργασίας, της συζήτησης και ψήφισης από τη Βουλή των νομοσχεδίων με τελικό στάδιο τη **κύρωση**, την **έκδοση** και **δημοσίευση** του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Κύρωση ονομάζεται η πράξη του Ανώτατου Άρχοντα (Προέδρου Δημοκρατίας), ως παράγοντος της νομοθετικής λειτουργίας, με την οποία αυτός παρέχει τη συγκατάθεσή του εις τη κατάρτιση του υπό της Βουλής ψηφισθέντος νόμου προσυπογράφοντας αμέσως μετά τον αρμόδιο κατά αντικείμενο Υπουργό ο οποίος και φέρει ακέραια την ευθύνη.

Έκδοση ονομάζεται η μετά τη διαδικασία ελέγχου του σύννομου με το Σύνταγμα του προς έκδοση νόμου, πράξη του ανώτατου Άρχοντα με την οποία πιστοποιεί την κατά το Σύνταγμα κατάρτιση του νόμου με ακέραια και πάλι την ευθύνη του Υπουργού.

Δημοσίευση ονομάζεται η Διαταγή του Ανωτάτου Άρχοντα προς καταχώρηση του υπ' αυτού κυρωθέντος και εκδοθέντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η δημοσίευση γίνεται στο Α' τεύχος της Ε.τ.Κ. αφού πρότερα τεθεί η μεγάλη του Κράτους σφραγίς. Από της δημοσιεύσεως ο νόμος θεωρείται γνωστός «τοις πάσι» αποκτά τυπική ισχύ και δεν δύναται να ανακληθεί ή να καταργηθεί εκτός από νέου τυπικού νόμου.

Δείτε αναλυτικά τη νομοθετική διαδικασία στον παρακάτω ιστότοπο:

<https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Nomothetiki-Diadikasia>

Άσκηση Αυτοαξιολόγησης 1

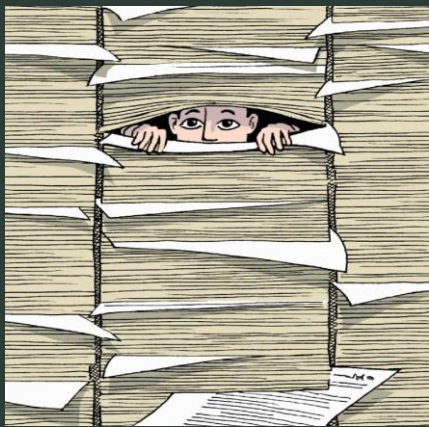
<https://www.nomotelia.gr/photos/File/2888b-20.pdf>

Ανατρέξτε στον παραπάνω σύνδεσμο και στο επισυναπτόμενο αρχείο εντοπίστε τα στοιχεία κύρωσης, έκδοσης και δημοσίευσης του νόμου. Παρατηρείστε προσεχτικά το κείμενο.

Στη συνέχεια εντοπίστε την ουσιαστική διάσταση του συγκεκριμένου νόμου (ποιο θέμα ρυθμίζει).

Η άσκηση θα σας δώσει τη δυνατότητα να εντοπίζετε στοιχεία ενός νόμου, που συνήθως στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα αγνοούμε ή προσπερνάμε.





Ερμηνεία των νόμων

Δεν είναι λίγες οι φορές, που εκπαιδευτικοί, διευθυντές και λοιπά στελέχη της εκπαίδευσης, βρέθηκαν αντιμέτωποι με την ασάφεια, τα κενά ενός νόμου και τη δυσκολία κατανόησης του περιεχομένου του. Οι προσπάθειες εξακρίβωσης του νοήματός του δημιουργεί σύγχυση, αμφιβολία και εκνευρισμό.

Τι εννοούμε με τον όρο «ερμηνεία νόμου» και με ποιον τρόπο αποσαφηνίζουμε την πρόθεση του νομοθέτη;

Η ερμηνεία των νόμων αφορά στην προσπάθεια κατανόησης του περιεχομένου του και ανακύπτει στις περιπτώσεις που το νόημα δεν είναι σαφές, απλό και κατανοητό. Είναι η επιστημονική διανοητική διεργασία, που θα μας επιτρέψει να διαπιστώσουμε το αληθινό νόημα του νόμου.

Την ερμηνεία τη διακρίνουμε σε : α) αυθεντική ερμηνεία και β) επιστημονική ερμηνεία

Αυθεντική και Επιστημονική Ερμηνεία Νόμων

Αυθεντική Ερμηνεία

Αυθεντική καλούμε την ερμηνεία ενός νόμου που γίνεται από τον ίδιο το νομοθέτη με νεότερο νόμο (ερμηνευτικό νόμο).



Επιστημονική Ερμηνεία

Η επιστημονική ερμηνεία αποτελεί έργο των νομικών. Διακρίνεται σε:

- Γραμματική: χαρακτηρίζεται η προσπάθεια εκείνη που καταβάλλεται για την διακρίβωση της αληθινής έννοιας ενός νόμου βάσει των κανόνων της γραμματικής και της γλωσσολογίας.
- Λογική: ανιχνεύουμε την αληθινή βούληση του νομοθέτη σύμφωνα με τους κανόνες της λογικής, δηλαδή τα λογικά επιχειρήματα.
- Ιστορική ερμηνεία: διερευνάται η βούληση του νομοθέτη μέσα στις ιστορικές συνθήκες θέσπισης του νόμου.
- Συστηματική ερμηνεία: όπου διερευνάται η σχέση ενός νόμου σε σχέση με άλλους κανόνες.
- Τελολογική ερμηνεία: βασίζεται στο σκοπό του νόμου, δηλαδή στην αναζήτηση του αντικειμενικού σκοπού.

Προς προβληματισμό...

Σε περίπτωση που ο νόμος περιέχει όρο δυσνόητο ή ασαφές περιεχόμενο, έχουμε τη δυνατότητα να απευθυνθούμε εγγράφως στο Υ.ΠΑΙ.Θ μέσω της Δ.Δ.Ε ή Δ.Π.Ε., ζητώντας διευκρινίσεις;

Έχει τη δυνατότητα η Διοίκηση να απευθυνθεί στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους;

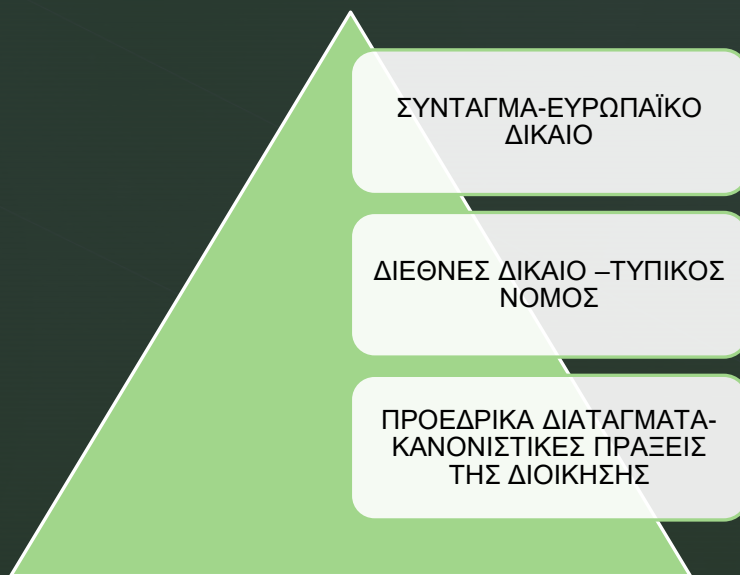
<http://www.nsk.gr/>



1.2. Η Έννομη Τάξη

Έννομη τάξη ονομάζεται το σύνολο των κανόνων δικαίου οι οποίοι ισχύουν σε ένα δεδομένο κράτος, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Αποτελεί, με άλλα λόγια, ένα οργανωμένο “σύστημα δικαίου” που διαθέτει ρυθμιστική ενότητα και πληρότητα.

Οι γραπτοί κανόνες δικαίου της ελληνικής έννομης τάξης με βάση την ισχύ τους ακολουθούν μία ιεραρχική διάταξη, η οποία έχει τη μορφή πυραμίδας. Αυτό σημαίνει ότι, κανόνας κατώτερης βαθμίδας δε πρέπει να προσκρούσει σε κανόνας ανώτερης βαθμίδας, ούτε μπορεί να καταργεί ή να τροποποιεί τέτοιο κανόνα.



1.3. Σύνταγμα, Δημόσια Διοίκηση και Εκπαίδευση

Το άρθρο 16, παράγραφοι 2-4 του Συντάγματος (Παιδεία, τέχνη, επιστήμη) αναφέρει τα ακόλουθα:

2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.
3. Τα έτη υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα από εννέα.
4. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια. Το Κράτος ενισχύει τους σπουδαστές που διακρίνονται, καθώς και αυτούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία, ανάλογα με τις ικανότητές τους.

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/FEK%20211-A-24-12-2019%20NEO%20SYNTAGMA.pdf>

Εκτός από συνταγματική κατοχύρωση, η παιδεία απολαμβάνει και διεθνή κατοχύρωση:

- Πρώτα και κύρια, κατοχυρώνεται ως δικαίωμα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου [Ε.Σ.Δ.Α], και συγκεκριμένα στο άρθρο 2.1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της σύμβασης αυτής.
- Επιπλέον, κατοχυρώνεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο άρθρο 26.
 - Στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο άρθρο 14.
 - Στο Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα, στο άρθρο 13-14.
 - Στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη στο Μέρος 1, παράγραφος 9-10, καθώς και στα άρθρα 9 και 10.
 - Στην Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, στα άρθρα 28 και 29.

Προς προβληματισμό...



Με μία πρώτη ματιά στη συνταγματική διάταξη, ίσως να φαίνεται στους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής αυτονόητο το γεγονός ότι το κράτος οφείλει να μεριμνά για την παιδεία και την ανάπτυξη των πολιτών. Και όμως αυτό δεν αποτέλεσε ποτέ κάτι το απολύτως αυτονόητο και δεδομένο, μιας και το δικαίωμα της παιδείας, όπως άλλωστε και τα περισσότερα συνταγματικά δικαιώματα κατοχυρώθηκαν ύστερα από μακρόχρονους αγώνες της ανθρωπότητας και ακόμα και σήμερα σε ορισμένες χώρες του κόσμου, των οποίων η ανάπτυξη άργησε αρκετά, κατοχυρώνονται ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, που για τους πολίτες είναι ήδη συνταγματικά κατοχυρωμένα. Όλα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το κράτος μπορεί με βάση τα προηγούμενα ελληνικά συντάγματα, έτσι όπως διαμορφώθηκαν από το 1844, να υποχρέωναν το κράτος για προστασία και ενίσχυση της παιδείας, αλλά δεν απέδιδαν στην παιδεία την έννοια που της αποδίδει το ισχύον σύνταγμα. Και ως προς αυτό το σημείο, η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 16 έχει τεράστια σημασία, γιατί με αυτήν ανάγεται για πρώτη φορά η παιδεία ως αποστολή, ως σκοπό του κράτους. Έτσι, η παιδεία μπορεί ανέκαθεν να αποτελούσε τομέα που προσείλκυε το κρατικό ενδιαφέρον, αλλά μόνο με την παραπάνω διάταξη, το ισχύον σύνταγμα αναγνωρίζει ρητά το ενδιαφέρον αυτό και ανάγει την παιδεία ως βασική αποστολή του κράτους.



Νομικός ορισμός της έννοιας «παιδεία»

- Παιδεία είναι η γνωσιολογική και καλλιτεχνική καλλιέργεια του ανθρωπίνου πνεύματος, όπως πραγματοποιείται μέσω μίας συγκεκριμένης διαδικασίας . Θα μπορούσαμε επίσης να την ορίσουμε ως εξής: παιδεία είναι η ανατροφή του παιδιού, η παιδαγωγία, γενικά η διδασκαλία, η σπουδή και η μάθηση. Με βάση αυτόν τον ορισμό, η παιδεία *stricto sensu* και εκπαίδευση ταυτίζονται, ενώ η παιδεία *latu sensu* είναι η καλλιέργεια, η κουλτούρα του ανθρώπου.



Δραστηριότητα 3



Ορίστε το περιεχόμενο του όρου «Σχολείο».

Αφού ολοκληρώσετε τη δραστηριότητά σας, ανατρέξτε στην επόμενη διαφάνεια και συγκρίνετε όσα διαβάσετε με την απάντησή σας. Υπάρχουν κάποιες ουσιαστικές διαφορές τις οποίες θα θέλατε να συζητήσουμε στο forum συζητήσεων; Αν επιθυμείτε να εκφράσετε τη διαφωνία σας σε κάποιο σημείο ή να συμπληρώσετε κάτι, κάντε το γραπτά και αιτιολογήστε το σε μια παράγραφο μισής σελίδας •

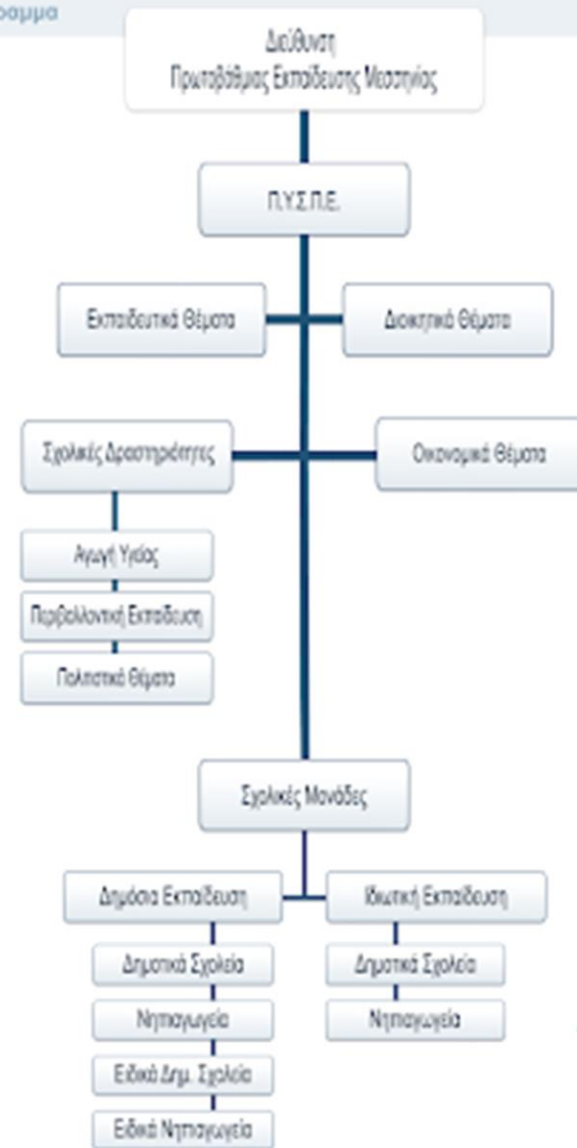
Σχολείο είναι...

Η βασική μονάδα του εκπαιδευτικού συστήματος η οποία διέπεται από ίδιους σκοπούς, έχει καθορισμένο πρόγραμμα, ενιαία διοίκηση, δέχεται μαθητές με καθορισμένους όρους και για καθορισμένο χρόνο σπουδών και παρέχει αναγνωρισμένο από την κοινωνία και την πολιτεία τίτλο σπουδών» (Σαϊτής, 2005).

Ως εκπαιδευτικοί οργανισμοί εννοούνται τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια) αλλά και η μεταλυκειακή εκπαίδευση, η δια βίου μάθηση και η γενικότερη επιμόρφωση.

Οι σχολικές μονάδες μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας μεταμορφώνουν τα στοιχεία που έρχονται από το περιβάλλον (εισορές) και επιστρέφει στο περιβάλλον τα προϊόντα της μεταμόρφωσης των εισροών (εκροές). Όσον αφορά την επανατροφοδότηση, η σχολική μονάδα βελτιώνει τις εισροές και διορθώνει τις όποιες οργανωτικές και λειτουργικές ατέλειες.

οργανόγραμμα



Τι εννοούμε με τον όρο «Διοίκηση»;

Με τη λειτουργική έννοια , δηλαδή από την άποψη της δραστηριότητας, διοίκηση είναι η διενέργεια νομικών πράξεων και υλικών ενεργειών για την επίτευξη ενός σκοπού.

Τη Διοίκηση υπό οργανική έννοια αποτελούν οι φορείς που ασκούν την ανωτέρω δραστηριότητα, έχουν δηλαδή την εξουσία μονομερούς επιβολής υποχρεώσεων. Οι φορείς αυτοί έχουν τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και διέπονται από το διοικητικό δίκαιο.

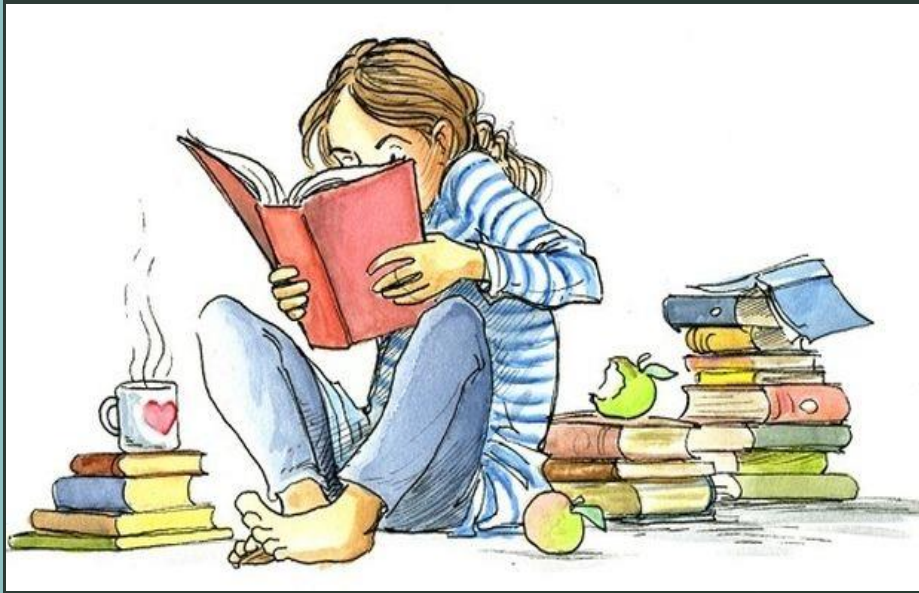
Η δημόσια διοίκηση είναι το σύνολο των διοικητικών υπηρεσιών, δηλαδή των υπηρεσιών, που εντάσσονται στην εκτελεστική λειτουργία του κράτους και ανήκει στην Κυβέρνηση.

Σχολείο: Δημόσια Υπηρεσία + Εκπαιδευτικός Οργανισμός, που κατοχυρώνεται συνταγματικά, με σκοπό την παροχή παιδείας



1.4. Οργάνωση και Λειτουργία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

- Η οργάνωση, η διοίκηση και η λειτουργία της Εκπαίδευσης χαρακτηρίζεται από συνθετότητα και πολυπλοκότητα στη διοικητική και οργανωτική διάρθρωσή της, καθώς και από συνεχείς μεταβολές, καθιστώντας το πεδίο δύσκολο και απαιτητικό.
- Ειδικότερα η σχολική μονάδα ως το βασικό στοιχείο της οργανωτικής δομής και διάρθρωσης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και προβλήματα, καθώς είναι άμεσα συνυφασμένη με τις πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές αλλαγές και επηρεάζεται καταλυτικά από το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί.



Υλικό προς μελέτη

- Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης.

http://www.pi-schools.gr/programs/epim_stelexoi/epim_yliko/book3.pdf

- Ο Διευθυντής στο Σύγχρονο Σχολείο.

https://www.gdimitrakopoulos.gr/files/saitis_2008.pdf

«Κανείς δεν ακούμπησε τον ήλιο με δανεικά φτερά!»

Ο πραγματικός δάσκαλος γνωρίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Λειτουργεί στο πλαίσιο της σχετικής του αυτονομίας, ερευνά, ρωτά, διατυπώνει απορίες και ανοίγει δρόμους.

Δεν επαναπαύεται σε αυτά που βλέπουν τα μάτια του, διαβάζει πίσω από τις γραμμές, ζητά διευκρινήσεις, εξηγήσεις, αναλύσεις.

Ο πραγματικός δάσκαλος δε διστάζει, δε ντρέπεται, δεν κρύβεται. Διατυπώνει λόγο και αποτελεί ο ίδιος το παράδειγμα του συνειδητοποιημένου πολίτη, του κριτικά σκεπτόμενου δασκάλου.

Δε θεωρεί τίποτα αυτονόητο και δεδομένο. Βαδίζει σταθερά, ξέρει να κινείται, χρησιμοποιεί τους νόμους προς όφελος των μαθητών του και της εκπαιδευτικής διαδικασίας και θωρακίζει νομικά και παιδαγωγικά το έργο του.

